

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.—
pololetna . . . K 2.—
četrletna . . . K 1.—
posamezna štev. 10 vin.

Nefrankirana pisma se
ne sprejemajo; roko-
pisi se ne vračajo.

Náša Moč

Glasilo slovenskega delavstva

Uredništvo in uprav-
ništvo v Ljubljani,
Katoliška tiskarna

Oglasi se sprejemajo
po dogovoru.

Štev. 3.

V Ljubljani, 15. decembra 1916.

Leto XII.

Višek krize.

Nemčija je z veliko naglico spravila pod streho svoj zakon o službi civilnih oseb za vojne namene. Od 17. do 60. leta bo moral vsak moški (po potrebi tudi ženska, a le prostovoljno zaenkrat) dati svojo moč državi in vojni organizaciji v službo, da se doseže premoč v vojnem materialu in organizaciji sil vobče. Ali sluti zadnji silni, gigantško neprekosljivi napor — nasprotnikov, ali pa je to le tista ob mirovni pogajanjih nujno potrebna zadnja karta, ki jo hoče položiti na tehtnico, ko sede k mirovni mizi?

Skoro se to zdi tako, ker se tudi drugod podobno pripravljajo k zadnjemu naporu do skrajne izrabe vseh ljudskih živih in neživih sil.

Zadnji udarci po Rumuniji vobče vse vojno stanje tekem zadnjih tednov, notranje zmede in težave so privedle sovražne države do pomenljivih sprememb, ki jih moremo razlagati na dobro ali slabo stran, kakor ravno presojamo splošni evropski položaj.

Najprej je šel v Rusiji ministrski predsednik Stürmer, ker ga je vrgla Angliji neljuba, baje mirovna politika (Miljukov se je celo izrazil, da je izdal zadnje sklepe pariške konference).

Nastopil je z veliko in bojevito gesto novi predsednik dume Trepov. Boj do zadnjega moža, da se popolnoma stere nemški militarizem in uniči premoč Nemčije ter z njo zvezanih držav: to je njegovo geslo in obenem tudi dume. Carigrad, Dardanele in otoke pred njimi je Anglija v dogovoru priznala že 1915 za odškodnino. To je cilj Rusije, ki ga hoče Trepov doseči — z zadnjim možem.

Sledila je takoj po prvi polomiji v Valahiji sprememba v angleškem ministrstvu. Asquith je šel in prišel nov mož Lloyd-George, ki hoče s pomočjo najširše organizacije izvesti to, kar je Trepov oznanil — do zadnjega moža in do zadnjega šilinga vse postaviti proti Nemčiji. Delavski organizaciji, ki ji je doslej stal zelo blizu, je Lloyd-George za plačilo obljubil sobesedo pri mirovni pogajanjih.

George je zmanjšal število odločujočih ministrov v odseku za vojne ukrepe in razvil ta program: Oborožiti

treba kupčijske ladje, pripraviti se na pomladansko ofenzivo, mobilizirati vse civilne osebe — po zgledu Nemčije! — od 16. do 60. leta, ukreniti vse za efektivno blokado Nemčije, uvesti listke za hrano, pomnožiti domače pridelke; prepovedati vsako delo, ki ni v nujni zvezi z vojsko, s silo preprečiti razkošje in vpeljati dneve brez mesa.

Lloyd-Georgejev nastop so vsi listi proglasili tako, da se mora imeti za poostreitev angleških vojnih namer. — »Zeit« n. pr. je napisala: »Lloyd-Georgejev kabinet pomeni to, da je Anglija nezadovoljna z dosedanjimi uspehi in da hoče napeti vse skrajne sile.« Program priča to. —

Na Francoskem se tudi pozna balkanski polom. Pod predsedstvom Poincaré-ja so se zadnji čas dvakrat posvetovali ministri o novi organizaciji kabineta in vrhovnega poveljništva ter o ustanovitvi stalnega vojnega sveta po angleškem vzorcu. V četrtek, dan po padcu Bukarešta, je francoska zbornica dala vladi zaupnico s 344 proti 170 glasovom, kar bo po »Matin-u« prineslo kmalu važne politične odločbe. Briand se je posvetoval z vplivnimi politikami, obrtniki ter trgovci, ker namerava veliko preosnov v upravi. Ko se ministrstvo preosnuje in dobi zaupnico od parlamenta, se preosnuje vrhovno poveljništvo. Joffre namreč dobi mesto v nadziralnem vojnem svetu zaveznikov.

V Italiji kličejo letnik 1898 pod orožje, razglašajo tudi pregledovanje vseh zadnji dve leti še nepoklicanih za orožje sposobnih mož. V parlamentu je izjavil ministrski predsednik Boselli 9. t. m.: Glasovanje za zaupnico vladi je velike politične važnosti. Glasovanje mora jasno in pozitivno prinesiti zaupnico vladi, ki se mora radi organizacije vseh ljudskih sil biti gotova, da ima za seboj popolno in odkrito podporo poslancev. Treba je narodne edinosti, da se pospeši tista zmaga, h kateri mora vsak zaveznik prispevati z najpopolnejšim in najizdatnejšim doneskom. Slovesno zatrjujem, da ima Italija polno zaupanje do zavezniških držav in ima popolnoma trden sklep, da z njimi pristržno deluje za končno zmago.

V Grčiji pa se je kralj osokolil ter pozval vse rezerviste pod orožje, ker čuti, da je prišel zanj tisti trenutek, ki ga osvobodi ententine tiranije. Razmere so postale skrajno napete. Prorokujejo celo bližnjo napoved vojske — ententi!

Opozoriti treba le še na nekatere druge dogodke zadnjih dni.

Dne 3. dec. je prevzel zorno poveljstvo avstrijskih armad novi cesar Karel I. Dne 5. decembra se je podal s feldmaršalomom Friderikom in v. Hötendorffom v nemški glavni stan na razgovor z nemškim cesarjem Viljemom. Spremljal jih je tudi avstrijski ministrski predsednik dr. Koerber. Poprej sta vodila vse dogovore povečini ogrski glavni glavi Tisza in zunanji minister Burian. Po razgovorih z Viljemom in osebami nemškega vodstva je imel cesar Karel daljši pogovor s Koerberjem. — Dne 9. t. m. pa je prišel v nemški glavni stan bavarski kralj z ministrskim predsednikom Hertlingom. V glavnem stanu je bilo v navzočnosti cesarja Viljema, Bethmann-Hollwega, Zimmermanna, Hindenburga ter Ludendorffa veliko posvetovanje. Iste dne je že dobil predsednik nemškega državnega zbora Kaempf naročilo, da naj takoj za torek skliče sejo državnega zbora. Ta dan bi morala zborovati tudi angleška zbornica, v kateri naj bi novi ministrski predsednik Lloyd George razvil svoj bojeviti program, a je med tem ob vesti iz Berlina — z Asquithom, bivšim min. predsednikom vred dobil — prehlad. — Še poprej pa so nekateri opozarjali na pomenljiv razgovor nemškega, v Rim na posvet došlega kardinala Hartmanna s pariškim nadškofom Amettejem.

Pri vzprejemu nižjeavstrijskega deželnega odbora dne 9. t. m. je cesar odgovoril princu Liechtensteinu, sedanjemu deželnemu maršalu, ki je v svojem govoru omenjal, naj bi bilo dano Njegovemu Veličanstvu sovražnike popolnoma premagati in cesarju zvestim narodom pripomoči k vekomaj nedotakljivega miru, takole: Najvišji naj bi poplačal vse žrtve z blagoslovom častnega miru. Isto je bil cesar poudaril tudi pri vzprejemu predsedstva avstrijske zbornice. —

To so v pregledu navedena dejstva. Pričajo, da se kuha . . . Ali mir — ali pa boj do zadnjega moža. —

Preobrat?

Vse priča, da je bojni položaj dospel do preobrata. Osrednje sile so z zmago v Rumuniji zaključile morda predzadnji akt evropske žaloigre. Balkan je več ali manj strateško izgubljen za entento. Premalo so cenili važnost balkanske fronte od početka do zadnjih dni in zato — bridka razočaranja drugo za drugim. Vsa številna premoč ni pomenila nič proti izborni organizaciji osrednjih držav, daleč pa je zaostala ententa v genialnem vodstvu. Neenotnost in počasnost njena je nam olajšala zmago na celi črti: Saj mi bраниmo uspešno tiste postojanke, ki jih hočemo braniti, napademo pa one, kjer hočemo odločitve. Današnji rezultati so res taki, da mora vojska priti do konca ali pa se še zavleči po krivdi entente za celo leto. Le to je vprašanje, kdo bo na boljšem.

To pa ostane pribito, da so poskusili še v zadnjem trenutku osrednji zavezniki zaustaviti bojni voz — pred končnim gotovim evropskim razdejanjem.

To in nič več hoče ravnokar objavljena nota osrednjih zaveznikov, v kateri ponujao na slovesen način svojo voljo za mir, češ:

Najstrašnejša vojna, ki jo pozna zgodovina, divja že skoro dva in pol leta v velikem delu sveta. Ta katastrofa, ki je ni mogla zadržati vez skupne tisočletne civilizacije, je zadela človeštvo v najdrigocenejših pridobitvah. Ona grozi razbiti v prah duševni in materialni napredek, ki je tvoril na začetku 20. stoletja ponos Evrope. Avstro-Ogrska in njene zaveznice, Nemčija, Bolgarija in Turčija so v tem boju

dokazale, da je njih sila nepremagljiva. Izvojevale so ogromne uspehe nad sovražnikom, ki jih po svojem številu in po vojnem materialu nadkriljuje. Neomajno se držijo njihove čete proti vedno opetovanim napadom sovražnih armad. Najnovejši juriš na Balkanu je bil naglo in zmagovito razbit. Zadnji dogodki dokazujejo, da tudi nadaljevanje vojne ne more zlomiti njihove odporne sile, temveč da upravičuje celokupni položaj pričakovanje nadaljnjih uspehov. Države kvadrupelaliance so bile prisiljene poseči po orožju, da branijo svoj obstoj in svobodo svojega nacionalnega razvoja. Tudi slavni čini njihovih armad niso na tem ničesar izpremenili; vedno so vztrajale v prepričanju, da njihova lastna prava in njihove upravičene zahteve nikakor ne nasprotujejo pravicam ostalih narodov. Zvezne države ne stremijo za tem, da bi svoje sovražnike razbile ali uničile. V svesti si svoje vojaške in gospodarske sile in pripravljene nadaljevati vsiljeni jim boj do skrajnosti, istočasno pa prešinjene od želje, preprečiti nadaljne prelivanje krvi in napraviti konec grozotam vojne, predlagajo štiri zavezne države, da naj se skoraj prične pogajanja za mir. Predlogi, ki jih prinesejo k tem pogajanjem, stremijo za tem, da varujejo čast, obstoj in svobodo njihovih narodov ter tvorijo po njihovem prepričanju pripravno podlago za doseg trajnega miru. Ako bi navzlic tej ponudbi za mir in spravo trajal boj naprej, so vse štiri zavezne države odločene ga nadaljevati do zmagovitega konca. Kar najbolj svečano pa odklanjajo pred človeštvom in pred zgodovino vsako odgovornost za to nadaljevanje vojne.

Kaj odgovore nasprotniki? Lloyd George — je zbolel za nekaj dni. Trepov —? Briand in Poincaré ter Boselli in Sonnino? Gotovo je spravljiva roka

od naše strani velika moralna za-ušnica za entento, ako odkloni vsak razgovor. Vprašanje je le, če morejo že podati i oni roko. Odvisno je vse od pogojev, ki jih stavijo osrednje sile. Potrebno je, da so ti pogoji taki, da omogočijo vsaj razgovor. Res je sicer, da smo mi prvi ponudili roko v spravo, toda to je vprašanje, kako bo prišla ententa za rešilno roko, ki kaže na — zmage in njene dosedanje poraze na celi črti. Ali bo hotela ententa priznati, da je že končno premagana in da ji ne preostaja drugega, kakor reči: »Res je, najboljšo bo, če vsprejmemo v a še pogoje. Za naše nezaslišano visoke cilje ni več pomoči. Mi smo popolnoma na tleh. Vse naše armade in vse naše milijarde so šle po vodi brez upa zmage. Najmanj, kar moremo še rešiti, je moralna zavest, da smo ustavili nadaljnje prelivanje krvi in popolno kulturno razdejanje.« So zmožni tega moralnega viška v ententi?

To zavisi od dvojnega: prvič od notranje uverjenosti, da se ne da prav nič več popraviti, in drugič od pogojev samih. Moremo izpolniti mi — njihove eventualne pogoje? More sploh priti do premirja?

Lepa je bila v sredo dopoldne ob deveti uri nad Ljubljano mavrica. Od severa proti jugu je pila svoj soj, Spomnili smo se pesnikovih verzov o podobi — miru. Pa padal je dalje dež in tulil široko — široko. In bil je vendarle prekrasen pogled sredi decembra na visoko z oblaki prepreženo nebo.

Vi oblaki ga rositate — rešitelja sveta!

× × ×

Novi angleški minister Henderson je izjavil, da je še daleč do miru. Treba je odločnosti, poguma in edinstvi, da premagajo sovražnika. Slika, ki se

Skopuh.

II. Conscience.

Stric Jan se je delal, kot da spi. Ko je prišel Tis v sobo, je hitro nekaj skril pod odejo; zašklepetalo je, kakor da so trčile sklede.

Tis je to čul; zvito se je nasmehnil; pozorno je poslušal. Stopil je na to k postelji, postavil lonec na mizo in je starcu trdo rekel:

»He, stric Jan, tu je Vaša jed!«

Bolnik je poizkušal, da bi se vlegel na stran, a ni mogel, telo je padlo nazaj, liki svinec.

»H koncu se moje življenje nagiba,« je stokal, »o, ljubi Tis, ponoči mi je bilo slabo.«

»Pomagaj Vam bom,« je rekel Tis in stegnili roke proti starcu.

»O, ne, ne,« prosil je starec; videti je bilo, da se Tisove pomoči bolj boji, kot jo želi.

Tis ni pazil na starcev ugovor, položil je svoje roke pod bolnikovo telo; brezobzirno ga dvignil in ga liki kos lesa postavil pokonci.

»O joj, o joj, kakšne bolečine mi napravljáš,« stoka starec.

»Ali Vas boli,« je vprašal Tis hnavsko sočustvujoč, »Ne morem ničesar za to, ker ste tako občutljivi! Saj Vas moram dvigniti, ker se sami nočete. Bodi zdaj dobro, jejte, a ne opečite si ust, ker je jed še vroča.«

S tresočimi se rokami je prijel starca žlico, nekaj listov je vzel iz posode rekoč:

»O, Tis, naj bi mi zelenjava pomagala. Tako hudo slab sem, tako slab in bolan.«

Tis na te pritožbe ni odgovoril, pač pa je zvedljivo opazoval starca. Četudi se je trudil, da prikrije svoja čuvstva, le ni mogel zabraniti, da se je pojavil na obrazu veseli smehljaj. Veselilo ga je, ker postaja starec slabejši; iz oči mu je žarelo upanje, da mu ne bo več dolgo potrebno streči.

Stric Jan je medtem snedel eno ali dve žlici zelišč; stresel je z glavo; izpuštil žlico, da je padla in je pogledal svojemu tovarišu globoko v oči, kakor da ga hoče nekaj vprašati ali mu kaj očitati.

»No, za kaj gre,« je vprašal Tis?

Bolnik je odgovoril:

»O kako slaba je ta jed! Žge mi

usta kot ogenj in mi stiskuje čreva.«

»Na vse zadnje še mislite, da ste zastrupljeni,« ga je zbadal Tis.

»O, Tis, ali se ti nič ne smilim? Pogledj, kako sem se posušil!«

»Pokrijte svojo roko,« mu odgovarja Tis. »Komu se bolj smilite, kakor meni? A bolezen Vas bo še zbledla. Ali ne bi človek mislil, da umirate, če Vas posluša?«

»Ali nisem še dovolj bolan?«

»Bolni ste, ali ne tako, kolikor si domišljate. Vaše telo je še krepko. Sui ljudje veliko preneso in žive dolgo. Če ne bo hujše, ni nobene nevarnosti!«

»Bog daj, da govoriš resnico!«

Kratek odmor.

»O, tako zelo lačen sem,« ječi starec.

»Jejte,« mu prigovarja Tis in mu stiska kos črnega kruha v roko.

Ko starec nekaj kruha zavžije, pravi:

»Tis, kaj drugega bi rad jedel; kruh se mi zdi, da je peščen.«

»Kaj hočete jesti? V knjigi je opisanih še veliko zelišč, ki jih lahko pozkusimo.«

nudi v slučaju, da ne bi zmagali zavezniki, bi bila tako grozna, da je nemoogoče misliti na to uresničenje. Mir je le tedaj mogoč, če se zopet osvoje Belgija, del Francoske, Srbija in Rumunija. Vsako drugo rešitev bi morali zavezniki odkloniti. Glavni državni pravdnik Davis pa je izjavil pretekle dni, da bi pomenili mirovni pogoji v sedanjem trenutku ne le odurnost, nego tudi nesramnost. Noben narod nima pravice, da bi diktiral pogoje za poravnavo. Mirovni načrti, ki bi jih kdo stavil sedaj, ne bi učinkovali dobro.

Prameni.

Hvalite starci zlate prošle čase,
Mi pa smo mladi, naša je bodočnost.

Na obzorju se prikazuje mavrica miru in v srcu najmanjšega posameznika teh milijonskih vojsk, ki so premagale vse napore, vstvarjale čuda, se poraja dosedaj še neznan, neobčutena radost. Miru, miru — dajte nam miru — dona nobis pacem — to so tisti čarodajni pravilni zvoki, ki vžigajo v srcih vseh novo mlado pesem, novo vero po življenju. In ti novi akordi so izzveneli v manifestu narodom našega mladega, velikega monarha, ti določeni in ne zabrisani glasovi so oznanjali v terek kot velikonočni zvonovi v prvi jutranji zori Faustu — novo veliko blagovest. Koliko trpljenja, solz in bolesti nam je rodila ta vojna, ta menjajoča se bojna sreča — toda koliko dokazov moči, energije, požrtvovalnosti, heroizma se je porodilo na bojnem polju slave. Mladost je že klonila svojo glavo, orel je povešal krila, nebo je bilo zastrito z oblaki, solnca nikjer! In sedaj tone krvavordeča vojna zarja daleč tam za gorami, a izza gor so se pojavili zlati prameni mladega solnca. Jeli

»Ne, mesa in mesne juhe želim. To bi mi pomagalo! Kar tresem se, tako hlepim, če mislim na to.«

Na obrazu Tisa se je pojavila nevolja, a premagal jo je in rekel:

»Mesno? Mesno juho? To lahko nenadoma poslabša Vašo bolezen. Lahko Vas umori, ker takih slaščic že več let niste vajeni.«

»A kljub temu, Tis, za božjo voljo, preskrbi mi mesa!«

»Dobro, kakor hočete. A dajte mi tudi denar. Če boste za to umrli, mi morate pričati, da nisem ničesar jaz kriv.«

»Denar zahtevaš,« godrna stavec, denar? To je vedno prvi in zadnji.«

Svoje roke je skrtil pod odejo; nekaj časa je štel novce in jih je tipal; končno je stisnil nekaj Tisu v roke:

»Na, vzemi in prinesi meso!«

»O,« se je rogal Tis, ko je smeje ogledaval denar, ki mu ga je dal stavec: »No, za to bom pa dobil res lep kos. Za to ničesar ne dobim! Saj dvajset centov dajte, če ne, ne grem po meso.«

še daleč za oblaki to solnce, še ne vemo, toda to vemo, solnce je, ker ga čutimo, globoko v srcu slutimo, čutimo in slutimo vso silo njegovih svetlih plamenov. To je mladost, mladost Evrope, mladost življenja, porojenega iz trpljenja.

V Evropi kipi in polje, novi dogodki so tu, novi dogodki se pripravljajo. In tudi pri nas na Slovenskem, kjer so nam naši rodni hrabri sinovi pred našimi porušenimi domovi na naših bojnih poljanah vstvarili s čuda junaštvi novo mladost našega naroda, se pojavljajo znaki novega mladega življenja. Mladostne sile hočejo na dan, mladostna moč hoče in mora razgnati meglo, vsak sled megle, ki nas je kot mora tlačila. Povsod hočemo čistega jasnega obzorja in ne pričakujemo iz »preperelih idej rešitve domovini!«

Kaj je mladost, kedo je mlad, kedo pa star? Ali oni, ki je mlad po letih, ali oni, ki je mlad po srcu, po duši, po svojih idejah, nazorih! Kako se kaže mladost duše in srca? Kako preperelo stanje duševne otrplosti? — Prava mladost je otroško — in ne otroče — idealna, prava mladost ne pozna in ne sme poznati nobene zapreke za dosego svojega ideala, resnična mladost mora živeti in čutiti z resničnim pravim življenjem, ki obstoji samo v popolnem skladu realnosti s teorijo. Sveža mladost ljubi, kar je ljubezni vredno, ona ne ljubi vsled postranskih motivov dobičkaželjnosti, ljubi to, kar se da in kar je treba ljubiti. Mlad človek je požrtvovalen, ne pomišlja se trikrat ali dvakrat, ko je treba poseči v delo, izpeljati stvar. Tako mora biti in tako bode. Mlade duše gredo preko in mimo posameznih osebnih interesov, ko zahteva stvar, moč ideje. Mladost se poglobi v stvar, jo preštudira, jo vedno zopet študira, se ne odtuja mladosti in življenju. Mlado srce vzdrži vsako kritiko, je voljno, mehko, si pusti pokazati pravo pot, je pa železno, jekleno vztrajno, če treba. Prava mladost pozna voljo, trdno voljo — toda ne pozna absolutizma, vsak terorizem ji je tuj. Temelj mladosti ni lastni jaz — ampak ideja! In ta ideja zvezda vodnica je za nas, ki stremimo, ki hočemo resnico, in samo resnico, naše katoliško-narodno načelo v mladostnem principu demokratizma. In od tega svojega vzvišenelega temeljnega načela ne odneha resnična mladost, ne sme odnehati niti za ped.

Imamo ljudi, ki so bili v svojih mladih letih tudi resnično mladi po srcu in duši in se niso tudi v poznejših letih — starih letih po času — odtujili tej mladosti, ampak jo samo poživali. Imamo jih tudi, ki so bili sicer v mladih letih mladi, toda odtujili so se pozneje pravemu zdravemu življenju in mladim idejam! Niso bile več za njih na mestu, če so hoteli žrtvovati svojemu lastnemu »jaz«, žrtvovati svojemu samoljubju in ponosu. In imamo ljudi in veliko ljudi, ki niso bili niti v mladih letih mladi, niso poznali nikdar mladosti, ampak so bili že takrat mladi starci. In tako so tudi pozneje ostali.

Hočemo mladost, mlada srca jo hočejo, mladost v vsem našem narodnem, javnem in zasebnem življenju.

Hvalite starci — mi pa smo mladi — zremo v bodočnost lepo, jasno in veliko.

Delati hočemo za veliko lepo bodočnost našega naroda, ker ga v resnici ljubimo, ljubimo z dušo in srcem, ljubimo naše težko udarjeno ljudstvo. Noben terorizem nas ne bo oplašil pred tem našim delom za to bodočnost, nas ne sme oplašiti.

»Kdor roko na plug polaga in se nazaj ozira, ne bi videl nebeškega kraljestva« — — —

[Nočemo se ozirati nazaj, naprej gredo naša stremljenja v znamenju mladosti!]

H kašlju in hripavosti se nagiblajo samo osebe, ki za negovanje žrela nimajo smisla. Potrebno je, usta in žrelo vsak dan pregrgrati z razredčenim Fellerjevim rastlinskim esenčnim fluidom z znamko »Elzafluid«. Ta osvežujoča, razkužujoča in razkrajajoča izplakovanja ne odstranijo samo zlih posledic prahu, dima in vdihanih bolezenskih kali, nego ojačijo tudi sluznice žrela in jim dajo zmožnost, da pokažejo svojo odpornost. Kdor Fellerjev rastlinski fluid rabi tako, se najbolje varuje proti kašlju in hripavosti. Ta izplakovanja tudi razkrajajo, pospešujejo izmečke in lajšajo bolečine. Predvojne cene: 12 steklenic tega preizkušene domačega zdravila pošlje kamorkoli franko za samo 6 kron lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 264 (Hrvaško). Kdor trpi na telesnem zaprtju, naj vzame Fellerjevo volno odvajajoče rabarbarske kroglice z znamko »Elza-kroglice«, ki se lahko naroče ob enem. 6 škatlic stane franko samo 4 K 40 h. Vzbujaajo tek in pospešujejo prebavo ter jim je dajati prednost pred vsemi drastično učinkujočimi in zatorej črevo slabečimi odvajili. Veselilo bi nas, ako bi cenjbralci ta napotek izkoristili. Fellerjeve Elzapreparate vedno slišimo hvaliti. (f)

Glasnik

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

Županstvo št. Vid nad Ljubljano nam piše 11. t. m. pod številko 1931: V »Naši Moči« št. 2. z dne 8. XII. 1916 je pisano: »Povedati hočem, kako se deli v šentviški občini delavski kruh ali moka. Imam pol tucata otrok; za vse naj zadošča 1 kg moke in to še celo ob božičnih praznikih, kot da bi bili otroci odveč.« Prosimo, da se to v prihodnji številki popravi: Ni res, da se bo do božiča na družino dajalo 1 kg moke. Res pa je, da se je v tednu od 3. do 9. decembra družini le 1 kg moke dal, to pa za to, ker je imelo županstvo le okoli 500 kg moke za ta teden na razpolago in ni bilo mogoče družinam več kot 1 kg oddati. V tednu od 10. do 17. t. m. pa se zopet dobiva postavno predpisana moka. Toraj ne za božič le 1 kg. — Nas seveda le veseli, ker se je župan gospod Belc tako odločno zavzel, da je dobil dovolj moke. Prav zadovoljni bi bili tudi ljubljanski delavci in delavke, če bi dobivali postavno predpisano moko. Z moko je križ, jo ni. Kaj se če. Upajmo, da jo bomo dobili iz Rumunije, kot nam obetajo.

× × ×

Blagajniško poročilo 3. četrtletja 1916.

Dohodki:	
65.810 tedenskih prispevkov à 30 h	K 19.743.—
6.693 tedenskih prispevkov à 40 h	2.677.—
40 vpisnin à 40 h	16.—
8 knjižnih pristojbin	1.60
Obresti	1.022.08
Koledar	69.43
Letaki	—80
Strokovna glasila	4.74
Dobro skupin	83.31
Povraček skupin	173.45
Strokovna komisija	212.—
Vsota	K 24.003.41
Saldo od 30. junija 1916	25.566.67
	K 49.570.08

Izdatki:	
Bolniške podpore	K 10.879.89
Porodnišchine	990.—
Mrtvaščine	400.—
Mobilizacijske podpore	40.—
Izredne podpore	131.50
Deleži krajnih skupin	2.089.95
Agitacija	69.14
Plače in nagrade	1.403.59
Seje in delegacije	120.40
Strokovni listi	1.529.59
Tiskovine	62.19
Pisarniški izdatki	461.72
Bolniška blagajna in zavarovanje	199.80
Povraček krajnih skupin	224.55
Zaostanek krajnih skupin	335.76
Rezervni sklad	73.50
Strokovna komisija	347.59
Vplačilo na 3. vojno posojilo	114.46
Koledar	50.—
Razno	50.33
Vsota	K 19.573.87
Saldo 30. septembra 1916	K 29.996.21
	K 49.570.08

Beležke.

Državni in deželni poslanec, tovariš Jožef Gostinčar, nam je prijateljsko potožil, da želi, naj ga, če mogoče, odvežemo dolžnosti urednika našega lista. Preobložen je z drugimi poklicnimi posli, tako da se more posvetiti našemu listu tiste pozornosti, ki bi jo rad. Tehtne razloge tovariša Gostinčarja smo upoštevali. Starosta katoliške narodne delavske naše organizacije, ki deluje na polju slovenske katoliške in ljudske demokracije pridno, neumorno, požrtvovalno in nesebično že nad 22 let je ostal po zgledu svojega učitelja dr. Kreka revež. Ustanovil je nebroj društev in zadrug. Zato najprijateljskejši »Bog plačaj!«, ker je v težkih in hudih časih nosil odgovornost našemu listu možato in neustrašeno kot pravi katoliški demokrat. I v bodoče bo ostal naš pospeševatelj in prijatelj. Posebno cenimo pri tovarišu Jožefu Gostinčarju le pravim demokratično mislečim ljudem privzgojeno krepkost, ker je kot urednik objavljal tudi take sestavke, s katerimi osebno popolnoma in v celoti ni soglašal. Preveva nas odkrito prepričanje, da imajo vsi, ki soglašajo z našim načelom in z našo stvarjo, tudi pravico povedati, kako da o tej ali o drugi stvari sodijo. Odkrito in možato, ne v kotu, marveč v sedanjih razmerah po možnosti javno naj se razpravlja o dnevnikih, perečih dogodkih.

Dragocen je diamant že po svoji naravi, a dragocenejši postane, ko ga izbrusijo. Naša stvar mora procvitati, mora napredovati. Da bo tudi resnično

napredovala, je potrebna **prosta** kritika ne samo v slovtvu in v umetnosti, marveč še bolj v vsaki organizaciji. Prizadeti so morebiti hudi, se jeze, kriče; če si jim stopil na kurje oko. Ne gre, da bi smeli imeti predpravico do kritike le nekateri. Vsak somišljenik ima pravico, da kritikuje, a kritikovani seveda tudi, da pojasni svoj nazor v listu, kjer ga je »kdovekdo« kritikoval. Kdor tega načela ne umeva, ne spada v našo demokratično dobo.

Kritika ne razdira, ona ustvarja. Krivico ji delajo tisti, ki pravijo, da ona v dobri veri izboljšavati razmere, razdira. Seveda sodijo tako le tisti, ki mislijo, da gre le njim predpravica kritike, drugi naj pa molče. Prijetno je to sicer mogoče enemu, toda demokratično ni in ni.

Želimo si stvarne, modre, ustvarjajoče kritike. Pozdravljen, kdor sodeluje; storil bo dobro delo. Posameznik pomeni lahko veliko, da odločuje usodo narodov, toda celoto tvori družba, organizacija. Zato gre tudi vsakemu članu družbe, organizacije, pravica, da pove, kako on misli, kaj je prav — radi celote!

Posameznik res lahko veliko stori, neizmerno veliko koristi, potegne družbo za destletja dalje v kulturnem razvoju. Prav tako pa tudi lahko zapelje voz na kraj propada, celo v propad. Kdo potem reši? — Zato pa, ko gre za dobrobit celote, gre tudi pravica posamniku, da pove, kako on vidi, kako on sodi, kaj je po njegovi glavi dobro in prav. Zato zagovarjamo v naših razmerah svobodo mnenja, svobodo navsveta, svobodo govora, ker smo soudeleženi pri morebitni — družabni ali pa narodni škodi! Obratno pa tudi hočemo, da bodi kritika — utemeljena, resna, poštena — radi skupnega blagra.

Lastništvo lista.

Izdajatelj in odgovorni urednik **Mihael Moškerc**.
Tisk Katoliške Tiskarne.

NESREČA

da izgubiš z izpadanjem in redko rastjo las najlepši, najplemenitejši naravni kras, in izgledaš vsled tega neznamen in postaren, zadene le onega, ki ne neguje svojih las. Zato svetujemo v dosego bujne rasti las **Fellerjevo** slovitno, pristno **Tannochina pomado za lase z zn. »Elza«**. Tisoči hvalijo njen dobri učinek proti naglavnim luskinam in izpadanju las. Ista stori puste lase bujne, voljne, dá lasem svit in obnovi prvotno bojo ter prezgodnjo osivelost prepreči. Predvojne cene: 1 lonček št. I.

A. & E. SKABERNÉ, Mestni trg šte. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno sukno za moške obleke, volneno blago, kakor ševijoti, popelin, delen, itd. za ženske obleke. — Perilno blago, cefirji, kambriki, batisti v bogati izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kakovostih in širinah; potrebšine za krojače in šivilje. Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni prti, servijeti in brisalke iz platna in damasta.
Priznana nizke cene!

1 K 60 vin., št. II. (močnejša vrsta) 3 K. — Zane go brk priporočamo Fellerjevo mazilo za brke; 1 lonček 50 vin. Le pristno se dobi pri lekarnarju **E. V. Feller, Stubica, Elza trg št. 264** (Hrvatsko).

2 litra namiznega olja za K 2.40

si na priprost način in brez nadaljnih stroškov pripraviš, če kupiš zavitek izbranega prvovrstnega **Islandskega mahu** K 2.40.

Za različne salate (zeljate, krompir, fižolove, mešane itd.) je to olje okusnejše od drugega jedilnega olja in zato v porabi že skoro v vseh restavracijah in hotelih. Isto ima blagodejen vpliv na človeški organizem, ker pospešuje prebavljanje in se zato uporablja mnogo v zdravilstvu. — Posamezni zavitek velja po pošti poslan K 2.80; jamči se samo za rekomandirano pošiljatev, ki velja 25 v več.

M. ŠPENKO, prodaja moke in »Islandskega mahu« v Ljubljani, Koperjeva ulica. Nasproti Katoliške Tiskarne, za ljubljanske odjemalce odprto vsak delavnik od 8. do 11. ure dopoldne.

Najboljša in najcenejša zabava
v Ljubljani je v

Kino Central

v deželnem gledališču.

Obiskujte vedno »Kino Central«, kjer se za mal denar dobi bogato razvedrilo!

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima v zalogi

jedilno olje, čaj, kakor tudi vse drugo specerijsko blago.

Oddaja na debelo!

Za Ljubljano in okolico je otvorila

mesnico

v semenišču v Solskem drevoredu
kakor tudi

specerijsko trgovino

na Dunajski cesti šte. 30.

Kdor pristopi kot član h „Gospodarski zvezi“, dobi izkaznico, s katero ima pravico do nakupa v mesnici in trgovini.

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor: srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh velikostih za otroke. — Predpasniki najnovejših krojev iz pisanega blaga, šifona, listra in klota. Stezniki ali moderci od najcenejših do najfinejših. Fini batistasti, platneni in šifonasti žepni robci. — Zaloga gosjega perja in puha.
Vedno sveže blago!